

FUNDACJA
CZYSTA RZKA

KOMUNIKATY PRASOWE

5 czerwca 2025 r.

Susza: troska o własne życie wyżej niż zagrożenia środowiskowe

Polacy dostrzegają problem suszy. I choć w większości (71,4%) zgadzamy się z tym, że należy dbać o zasoby wody, to jednak co piąty z nas nie wie, czy powinien tak postępować. Ci, którzy podjęli działania w kierunku dbania o zasoby wodne wymieniają najczęściej proste nawyki, które każdy może wprowadzić. W związku z suszą bardziej niż wysychania rzek, jezior i mokradeł (43%) czy umierania lasów (39,9%) obawiamy się wzrostu cen żywności i pożarów (ponad 50%) – wynika z najnowszej fali badania EKObaremtr zrealizowanego przez SW Research wspólnie z Fundacją Czysta Rzeki. 5 czerwca obchodzimy Światowy Dzień Ochrony Środowiska, więc przyglądamy się temu, jak podchodzimy do troski o wodę wobec suszy, z którą w Polsce mamy do czynienia.

Okres wiosenno-letni sprzyja obserwacjom przyrody. Częściej wychodzimy z domów, zwłaszcza w pogodne dni. W tym roku zimy praktycznie nie było, ale i ciepła wiosna nie przyszła szybko. Mieliśmy do czynienia z wahaniem temperatury, a już w lutym komunikaty Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej alarmowały o suszy hydrologicznej w naszym kraju i w Europie.

Problem suszy społecznie zauważalny

Większość Polaków (43,3%) raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że w Polsce występuje problem suszy, a 25,5 % zdecydowanie taką tezę popiera. Łączą też wpływ zjawisk, które obserwują na łonie natury, takich jak: mała ilość opadów deszczu (65,9%), niski poziom wody w rzekach (63%), brak zimy lub zimy bez śniegu (57%) z zaistniałą sytuacją. Podobnie jak problem suszy Polacy dostrzegają, że w naszym kraju mamy deficyt wód gruntowych – 41% odpowiedzi raczej tak i 22,7 % – zdecydowanie tak.

Polska wodą nie stoi

Około 15 lat temu na jednego Polaka przypadało nieco ponad 2300 metrów sześciennych wody. Pięć lat temu było to już tylko 1600 metrów sześciennych. Według kryteriów Organizacji Narodów Zjednoczonych można nasz kraj zaliczyć do zagrożonych pod względem bezpieczeństwa wodnego – granicą jest pułap 1700 metrów sześciennych na mieszkańca. Trudniejszą sytuację w Europie pod względem odnawialnych zasobów wody mają zaledwie trzy państwa: nasi południowi sąsiedzi Czesi oraz dwa ciepłe kraje wyspiarskie: Malta i Cypr.

„Polska wodą nie stoi. Nasze tak zwane odnawialne zasoby wodne są bardziej niż skromne i wciąż się kurczą. Trzeba przyznać, że znajdujemy się w bardzo trudnej sytuacji. Polska wysycha i stepowieje. W dużej mierze wpływ na to mają zmiany klimatyczne. Nie chodzi

FUNDACJA
CZYSTA RZKA

KOMUNIKATY PRASOWE

5 czerwca 2025 r.

jednak o roczną wielkość opadów – w zasadzie niewiele się tu zmieniło na przestrzeni kilkudziesięciu lat. Coś jednak musiało się zmienić, skoro wody mamy mniej. Zrobiło się cieplej, zimy stały się praktycznie bezśnieżne, a wiosny to w ostatnich latach okresy bardzo suche. Śnieg i nocne przymrozki na przedwiośniu regulowały tempo odpływu wód rzekami do Bałtyku, zapewniając wydłużenie okresu utrzymywania się wyższych stanów i obecność wody w glebie. Teraz ten mechanizm nie działa” – wyjaśnia dr inż. Konrad Stawecki, hydrobiolog, wiceprezes Fundacji Czysta Rzeki.

Zmiany klimatu i działalność człowieka

Zmiany klimatyczne to jeden z najistotniejszych czynników, które przyczyniły się do wystąpienia suszy, ale zdaniem Staweckiego - bezśnieżne zimy obnażyły główną przyczynę wysychania kraju: ludzkie błędy przeszłości i teraźniejszości, czyli melioracje, osuszanie mokradeł, prostowanie i przegradzanie rzek.

„Te zabiegi okazały się mieć fatalne dla naszej obecnej sytuacji konsekwencje. Ułatwiamy i przyspieszamy odpływ wód opadowych do morza. W zasadzie nie umiemy ich retencjonować – rozwiązaniem nie są kolejne zbiorniki zaporowe i spiętrzenia. Ich tworzenie nie dość, że wcale nie przyczynia się do zwiększenia retencji, to jeszcze szkodzi środowisku, w tym bioróżnorodności. W zasadzie jedynym faktycznym uzasadnieniem dla ich tworzenia może być ochrona przeciwpowodziowa. Wątpliwy jest sens prowadzenia tak zwanych prac utrzymaniowych na rzekach – badania pokazują wręcz, że permanentna susza utrzymuje się tam, gdzie paradoksalnie najbardziej ingerujemy w ekosystemy wodne. Skończmy z tym, a środki przeznaczymy na renaturyzację rzek, ochronę wód i mądrą edukację środowiskową” – proponuje hydrobiolog z Fundacji Czysta Rzeki.

Należy dbać o wodę nawet w skali mikro

W związku z tym, że Polska jest krajem ubogim w wodę, należy dbać o zasoby wody – „tak zdecydowanie” twierdzi 35,9% mieszkańców, a niemal drugie tyle 35,5% odpowiada „raczej tak”. Polacy podejmują więc działania w kierunku dbania o zasoby wodne. Wśród nich wymieniają najczęściej nawyki, które każdy z nas może łatwo wprowadzić w życie, takie jak: zakręcanie kranu podczas mycia zębów (54,4%), branie prysznica zamiast kąpieli w wannie (48,7%) czy odpowiedzialne zarządzanie odpadami. Polacy nie wyrzucają więc baterii do odpadów zmieszanych (41,3%) czy nie wylewają do zlewu pozostałości takich jak oleje czy substancje chemiczne (31,2%), a także ograniczają zużycie plastiku (36,2%). Niemal co trzeci Polak deklaruje, że pije wodę z kranu zamiast butelkowanej, a niewiele mniej, że zbiera deszczówkę (28,1%). Co piąty Polak nie wie, czy powinien cokolwiek robić w tym zakresie, a 6,1% otwarcie przyznaje, że nie robi nic.

„Cieszy fakt dostrzegania roli działań społecznych, takich jak sprzątanie rzek, jezior czy morza, ale także sadzenia lasów czy monitoringu zbiorników wodnych. Jako koordynatorzy największej w Polsce akcji społecznego sprzątania rzek i terenów zielonych widzimy ogromną potrzebę troski o zasoby wodne z perspektywy społecznej. Zauważamy, że świadomość dotycząca możliwości wpływu na sytuację, jaką jest susza, rośnie. Wierzymy w

FUNDACJA
CZYSTA RZKA

KOMUNIKATY PRASOWE

5 czerwca 2025 r.

to, że podejmując właściwe decyzje możemy niwelować negatywne skutki dotychczasowej działalności człowieka, ale także dbać się o wodę, wymyślając innowacyjne metody zatrzymania jej w obiegu. Dostrzegamy także sens nieingerowania w naturę” – mówi Izabela Sałamacha, prezeska Fundacji Czysta Rzeki.

Susza: troska o własne życie i bezpieczeństwo vs zagrożenia środowiskowe

W odpowiedzi na pytanie, czego boimy się najbardziej w związku z suszą, troska o własne życie i bezpieczeństwo biorą górę – obawiamy się wzrostu cen żywności i pożarów (ponad 50%). Zagrożenia środowiskowe takie jak: wysychanie rzek, jezior i mokradeł czy umieranie lasów pojawiają się na kolejnych pozycjach, ale też wysoko – 43% i 39,9%.

„Wyniki badania EKObarmetr pokazują, że działalność edukacyjna w zakresie ekologii i zmian klimatu przynosi efekty. Widzimy to także w naszych projektach i zapytaniach dotyczących możliwości edukacji. W 7. edycji Operacji Czysta Rzeki wzięło udział ponad 32 tysiące Polaków, w tym ponad połowa małoletnich, którzy w ramach prawie 1000 akcji uprzątnęli z natury ponad 570 ton odpadów. Najczęstszymi obszarami sprzątania były tereny związane właśnie z wodą – nad rzekami odbyło się 369 akcji, nad jeziorami – 58. Czuć moc sprawczą tej społeczności, ale wciąż pozostaje duża przestrzeń na uświadamianie tych, którzy zauważają, że coś się dzieje, ale nie robią nic lub pozostają bierni. Potrzebujemy także dotrzeć do ignorujących dotychczasowe przekazy. Pytanie, jak zrobić to skutecznie w inny sposób” – dodaje Sałamacha.

Nota metodologiczna:

Badanie EKOBAROMETR – VII EDYCJA zostało zrealizowane w maju 2025 przez SW RESEARCH Agencję Badań Rynku i Opinii metodą wywiadów online (CAWI) na panelu internetowym SW Panel na reprezentatywnej próbie 1502 Polaków w wieku 16-80 lat.

O badaniu EKObarmetr:

EKObarmetr to jedyny w swoim rodzaju cykl badań poświęcony analizie aktualnych postaw i nastrojów polskich konsumentów wobec szeroko pojętej ekologii obecnej w różnych sferach codziennego życia. Realizowany jest przez agencję SW Research nieprzerwanie od I kwartału 2020 roku.

Pełna wersja raportu zostanie opublikowana 17 czerwca na oficjalnej stronie projektu: www.ekobarometr.pl.

Fundacja Czysta Rzeki

Organizacja pozarządowa bazująca na 7-letnim doświadczeniu przeprowadzania akcji społecznego sprzątania rzek i terenów zielonych pod nazwą „Operacja Czysta Rzeki”, gromadząca ponad 90-tysięczną społeczność, która uprzątnęła z łona natury ponad 2000 ton odpadów. Fundację tworzą ludzie zaangażowani, działający z pasją i ceniący wyjątkowość i bogactwo otaczającej nas natury. Z szacunku do przyrody organizacja

KOMUNIKATY PRASOWE

5 czerwca 2025 r.

promuje postawę ekologicznej wrażliwości, aby zachować ją dla przyszłych pokoleń. Fundacja Czysta Rzeką zajmuje się edukacją ekologiczną. Wśród celów organizacji znajdują się, m.in. działalność edukacyjna w zakresie ochrony zasobów wodnych, odpowiedzialnego i prośrodowiskowego stylu życia, w tym zarządzania odpadami oraz promocja zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnych.

Fundatorem Fundacji Czysta Rzeką jest 5 Strona Sp. z o.o – wydawca czasopisma „Kraina Bugu”.

Więcej informacji na <https://czystarzeka.org/>.

Operacja Czysta Rzeką

To pierwsza w historii akcja społecznego sprzątnięcia rzek i innych terenów zielonych. Ma na celu zaangażowanie lokalnych społeczności, samorządów, organizacji pozarządowych, a także turystów do posprzątnięcia rzek i terenów wokół, a w ciągu roku do utrzymania tam czystości. To także akcja edukacyjna i społeczna zakładająca w długiej perspektywie wpływ na zachowania i postawy obywateli wyrażające dbałość o środowisko lokalne, w którym na co dzień żyją, z którego korzystają, i z którego w przyszłości będą korzystać następne pokolenia. Początkowo miała dotyczyć jedynie rzeki Bug, ale szybko okazało się, że są chętni do propagowania idei w całej Polsce. Dzięki temu już ponad 95 tysięcy wolontariuszy zebrało ponad 2000 ton śmieci w całej Polsce.

Co roku akcję wspierają samorządy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, największe wypożyczalnie sprzętu pływającego oraz lokalni liderzy, media i przedstawiciele życia publicznego tacy jak: Jacek Kleyff, Andrzej Stasiuk, Adam Nowak i Raz Dwa Trzy, Stanisław Soyka, Urszula Dudziak, Kayah, Marek Kamiński, Anna Maruszczyk, o. Tomasz Dostatni, prof. Stanisław Baj, dr Andrzej Kruszewicz, o. Leon Knabit, Justyna Steczkowska czy Beata Sadowska. Operację Czysta Rzeką wspierał także śp. Aleksander Doba.

Pomysłodawcą i organizatorem Operacji Czysta Rzeką jest Wydawnictwo 5 Strona - wydawca magazynu „Kraina Bugu”.

Siódma edycja Operacji Czysta Rzeką wspierana jest przez sponsorów i partnerów. Sponsorem Strategicznym 7. Edycji jest marka Dafi. Sponsorami Oficjalnymi są: Biedronka, PepsiCo, Kärcher. Sponsorem Wspierającym jest York PL. Oficjalnym Dostawcą Paczek został InPost, natomiast Partnerem Sztabu Głównego – ODO 24 i Arche. Status Oficjalnego Dostawcy Paliwa otrzymała sieć stacji paliw Moya, a status Oficjalnego Odbiorcy Odpadów - firma Remondis. Generali zostało Oficjalnym Ubezpieczycielem Edycji, a firmy: Toyota Auto Podlasie i Model Opakowania - Partnerami Logistycznymi. Partnerem Technologicznym zostało Autenti, Partnerem Informatycznym – dhosting.pl, Partnerem DOOH – Jet Line, Partnerem Komunikacyjnym – Helios, natomiast Partnerem Poligraficznym – Fold. Partnerem Regionu Warmińsko-Mazurskiego została firma Dobra Energia dla Olsztyna.

FUNDACJA
CZYSTA RZKA

KOMUNIKATY PRASOWE

5 czerwca 2025 r.

Szczegółowe informacje:

- strona internetowa www.operacjarzeka.pl
- FB: <https://www.facebook.com/Operacjarzeka>
- IG: <https://www.instagram.com/operacjarzeka/>
- YT: <https://www.youtube.com/channel/UCT6yxWP67dVIfgHrjraqtkw>
- LinkedIn: <https://www.linkedin.com/showcase/operacja-czysta-rzeka/>

Kontakt dla mediów:

Izabela Sałamacha

tel. 609 900 492

email: iza@operacjarzeka.pl